

KOMM. OG REG. DEP	
2 8 SEPT 2006	
Ark.	
Avd.	/ /

Kommunal- og
regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Deres referanse:
06/532-1MAR

Vår referanse:

06/1870

Dato:
27.09.06

Saksbehandler:
Anders Eriksen

Telefon:
24163515

E-Post:
ane@shdir.no

HØRING – RAPPORT H-2185 OM "ELEKTRONISK STEMMEGIVNING – UTFORDRINGER OG MULIGHETER". HØRINGSUTTALELSE FRA STATENS RÅD FOR FUNKSJONSHEMMEDE

Vi viser til brev av 13.3.06. Saken er behandlet i møte i 12.9.06 i rådets utvalg for tilgjengelighet.

Statens råd for funksjonshemmede sitt utgangspunkt er at politiske valg i Norge, uansett på hvilken måte valghandlingen utføres, skal være tilgjengelige for personer med funksjonsnedsettelse på lik linje med befolkningen for øvrig. Rådet mener at grunnleggende borgerrettigheter undergraves hvis for eksempel valglokalet eller kommunestyresalen ikke er tilrettelagt for funksjonshemmede, eller hvis eventuelt den teknologien som brukes ved elektronisk stemmegivning forhindrer personer med funksjonsnedsettelse fra å kunne avgi stemme.

Arbeidsgruppen understreker i punkt 2.1 at elektronisk stemmegivning kun anbefales som et *supplement* til den tradisjonelle måten å stemme på, og at stemmegivning i valglokale vil bestå i overskuelig framtid. Rådet slutter seg til anbefalingen. Dette betyr, som arbeidsgruppen er inne på i samme punkt, at velgere som ikke føler seg trygge på teknologien, fortsatt vil kunne stemme på vanlig måte både ved forhåndsstemmegivning og på valgdagen. Hvis arbeidsgruppens anbefaling følges opp, vil det innebære at stemmegivning i valglokaler vil være den vanligste måten å avgi stemme på, og rådet vil i denne sammenheng understreke betydningen av at en viderefører arbeidet med å tilrettelegge valglokaler slik at de blir tilgjengelige for alle.

Et slikt opplegg vil også innebære at en vil redusere virkningene av digitale skiller i befolkningen (jf arbeidsgruppens diskusjon i punkt 3.4). For eksempel viser tall fra SSB for andre kvartal 2005 at tre av fire husholdninger har tilgang til pc. Norsk institutt for by- og regionforskning har gjennomført en spørreundersøkelse blant medlemmer av interesseorganisasjoner som representerer ulike hovedtyper av funksjonsnedsettelse, herunder medlemmer av Norges Blindforbund. Undersøkelsen viser at synshemmede i langt mindre grad enn befolkningen for øvrig har tilgang til pc, internett hjemme eller på jobb (NIBR-notat 2006:10 Lokalt e-

demokrati for alle). I notatet står det at "Synshemmede er altså den gruppen som i størst grad ekskluderes fra muligheten til politisk deltakelse via internett" (s.10). Rådet vil derfor peke på at innføring av elektronisk stemmegivning i dag som en likestilt stemmegivningsmåte ville bety at det skapes store forskjeller i befolkningen med hensyn til å delta i valg på en likestilt måte.

Rådet slutter seg til arbeidsgruppens synspunkt (punkt 6.5.1) om at kravene som er nedfelt i valgloven med tilhørende forskrift om tilrettelegging for at alle velgere skal kunne delta i valget, også må legges til grunn i et elektronisk system.

Gruppen viser til Europarådets rekommandasjon om juridiske, operasjonelle og tekniske standarder for elektronisk stemmegivning. I punkt A I-4 "Med mindre e-valgskanaler utenfor valglokalet er alminnelig tilgjengelige, skal de kun tilbys som en ekstra valgfri stemmegivningskanal." Rådet mener at Europarådets anbefaling også må følges opp i Norge for, som arbeidsgruppen skriver i sin rapport, "å forhindre at noen velgere holdes utenfor ved at det legges opp til stemmegivning på en slik måte at velgeren i realiteten ikke kan delta."

Arbeidsgruppen viser videre til punkt A I-1 i Europarådets rekommandasjon "Brukergrensesnittet i et e-stemmegivningssystem skal være forståelig og lett anvendelig for velgeren" og punkt A I-3 "E-stemmegivningssystemet skal, så langt det er praktisk mulig, utformes slik at det maksimerer mulighetene slike systemer kan gi personer med funksjonshemninger." Rådet er enig i anbefalingene og tilrår på denne bakgrunn at de også blir retningsgivende ved elektronisk stemmegivning i Norge.

Statens råd for funksjonshemmede slutter seg til forslaget om iverksetting av planmessige forsøk og systematisk evaluering for å unngå at man havner i en situasjon der elektronisk stemmegivning blir innført uten forutgående utprøving. I rapporten pekes det på at det kan være aktuelt med utprøving overfor bestemte grupper velgere, for eksempel funksjonshemmede. Rådet mener at det er helt nødvendig at en vinner erfaring med tilrettelegging for funksjonshemmede gjennom forsøk, og anbefaler også at en har et nært samarbeid med funksjonshemmedes organisasjoner ved gjennomføringen av forsøkene.

Rådet er enig i at det bør nedsettes en prosjektgruppe som skal ha det overordnede ansvaret for gjennomføringen av forsøkene (punkt 10.3.1). Rådet mener at i tillegg til valgfaglig, datateknisk og juridisk kompetanse, bør gruppen også ha kompetanse om problematikken i forhold til digitale skiller.

Med vennlig hilsen

Ellinor Sundseth
sekretariatsleder

Anders Eriksen
rådgiver